

Ri wuj ri xutz'ibaj ri apóstol San Pablo chique ri kach'alal ri yec'o pa ruwach'ulef Galacia

Wuj ri xutz'ibaj ri apóstol San Pablo chique ri quiniman chic ri Dios ri yec'o pa ruwach'ulef Galacia. Xutek re wuj re' ruma xrac'axaj chi yec'o achi'a' ri xe'apon quiq'ui y xquibij chique chi can rajawaxic wi chi niquben ri achique nubij chupan ri ley riche (rixin) ri Moisés, y niqubij chuka' chi ma tiquinimaj ta ri tijonic ri ye ruya'on ca ri Pablo chique. Ri achi'a' ri' xquibij c'a chi can rajawaxic wi chi niban ri circuncisión chique, riche (rixin) chi queri' can nitz'aket wi ri colotajic ri nuya' ri Dios chique. Yac'a ri Pablo nubij chupan re wuj re' chi ri niq'ic'ut ri achi'a' ri' xa ma kitzij ta. Y ri nutzijoj riya' can ya wi ri Dios ri xk'alajsan chuwech y yari' ri kitzij chi nuya' colotajic chique.

Chupan ri tanaj 1 mocaj 11 y napon c'a pa mocaj 21 chare ri tanaj 2, ri Pablo nubij chique chi riya' can ya wi ri Dios ri xbin chare chi xoc apóstol y rumari' chi can ya ri kitzij ri nutzijoj. Y nubij chuka' chi ya ri Dios xbin chare chi nberutzijoj ri lok'olaj ch'abel ri niya'o colotajic chique ri ma ye israelitas ta.

Ri tanaj 3 mocaj 1 y napon c'a pa mocaj 31 chare ri tanaj 4, nubij chi xaxu (xaxe) wi ruma ri rutzil ri Dios y ruma chuka' chi nikacukuba' kac'u'x riq'ui ri Jesús tek nikil ri colotajic.

Ri tanaj 5 mocaj 1 y napon c'a pa mocaj 10 chare ri tanaj 6, nubij chi ruma ri c'ac'ac' c'aslen ri xuya' ri Dios chique, riye' ma nic'atzin ta chic chi c'a niban na ri circuncisión chique y ma ruc'amon ta chuka' chi c'a niquben na ri nic'aj chic costumbres ri bin ca cuma ri cati't quimama'. Ruma ri Cristo xerucol yan pe chuwech ri' y xuben chique chi majun chic quimac yetz'etetej ruma ri Dios. Y nubij chuka' chi wi xtiquiya' k'ij chi ya ri Lok'olaj Espíritu ri nuc'uan ri quic'aslen, ri quic'aslen xtiwachin c'a jabel.

Ri San Pablo nutek el rutzil quiwech ri kach'alal

1 ¹Riyin ri Pablo, yin jun ru'apóstol ri Jesucristo. Ma winek ta c'a xecha'o wuche (wixin) riche (rixin) chi queri' xinoc apóstol. Ni ma winek ta chuka' ri ye takayon pe wuche (wixin). Ri takayon pe wuche (wixin) ya ri Ajaf

Jesucristo y ri Dios ri Tata'ixel;^a ri Dios ri xbano chare ri Jesucristo chi xc'astej pe chiquicojol ri caminaki'.^b ²Riyix kach'alal, ri yix riche (rixin) ri iglesias ri yec'o pa ruwach'udef Galacia, tic'ulu' c'a ri rutzil iwech ri ntek el riyin, y ri rutzil iwech ri niquitek el chuka' ri kach'alal ri yec'o wuq'ui.^c ³Y ya ta c'a ri uxlanibel c'u'x y ri utzil ri nuya' ri Katata' Dios y ri Kajaf Jesucristo ri xtic'oje' pa tak iwánima^d chi'iwonojel. ⁴Ruma ri Jesucristo xuya' c'a ri^e riche (rixin) chi xcamisex ruma ri kamac, riche (rixin) chi queri' yojrucol chuwech ri etzelal ri c'o wawe' chuwech re ruwach'udef re tiempo re'. Ronojel ri' xuben ri Jesucristo kuma riyoj, ruma can queri' wi xrajo' ri Katata' Dios chi xbanatej. ⁵Rumari', ri Katata' Dios can xtiya'ox (xtya') ta c'a ruk'ij ruc'ojlen riche (rixin) xtibe k'ij xtibe sek. Amén.

Xaxu (xaxe wi) jun rubanic ri lok'olaj ch'abel ri niya'o colotajic

⁶Riyin can xinmey tek xinwac'axaj chi riyix niwajo' niya' yan ca ri Dios y chuka' ri lok'olaj ch'abel ri niya'o colotajic. Riyix xa jun wi chic chi na'oj ri niwajo' nichop el rutzekelbexic y nej yixbe wi ca chare ri Dios, ri Dios ri xsiq'uin (xoyon) iwuche (iwixin)^f riche (rixin) chi xuya' ri rutzil ri Cristo pan iwi'. ⁷Yac'a riyin nbij chiwe chi majun chic jun lok'olaj ch'abel ri niya'o colotajic. Yec'o winek ri xa jun wi chic ri niquic'ut, ri xa niquisech ic'u'x. Ruma nicajo' c'a niquijel rubixic ri lok'olaj ruch'abel ri Cristo^g ri niya'o colotajic. ⁸Y ri lok'olaj ch'abel ri' xa can xu (xe) wi jun rubanic. Y yari' ri katzijon ca riyoj chiwe. Yac'a wi c'o jun ri nijalo rubixic ri lok'olaj ch'abel ri niya'o colotajic, can xtika ta c'a ruc'ayewal pa ruwi' ruma ri Dios. Y ri' astape' ta na can yin c'a riyin o can jun ángel^h ri petenak chila' chicaj. ⁹Can achi'el c'a ri kabin ca chiwe, queri' ncamuluj el rubixic chiwe wacami: Wi c'o jun nitzijon jun chic na'oj chiwe ri xa ma junan taⁱ riq'ui ri lok'olaj ch'abel ri niya'o colotajic ri ic'ulun chic, ri nitzijon c'a ri na'oj ri' chiwe, can xtika ta c'a ruc'ayewal pa ruwi' ruma ri Dios.

¹⁰Y riq'ui ri xinbij ka, ¿achique nibij riyix? ¿La ya camí ri nika chiquiwech ri winek ri ntzijoj riche (rixin) chi nc'ul nuk'ij? Ma que ta ri'. Riyin can ya ri nika chuwech ri Dios ri ntzijoj.^j Ruma xa ta ya ri nika chiquiwech ri winek ri nben, man ta yin rusamajel ri Cristo.

Ri Pablo nutzijoj achique rubanic tek xoc jun apóstol

¹¹Wach'alal, riyin nwajo' chi riyix niwetamaj jabel chi ri lok'olaj ch'abel ri niya'o colotajic ri xintzijoj chiwe, ma runa'oj ta jun achi. ¹²Ruma riyin ma riq'ui ta c'a jun winek xinc'ul wi pe, ni ma xitijox ta chuka' ruma jun winek. Can ya ri Jesucristo ri xk'alajsan chinuwech.

¹³Y riyix iwac'axan ri achique chi c'aslen ri xinc'uaj tek rubanon ca, tek c'a ntzekelben na ri quireligión ri wech aj Israel. Riyin can xk'ax ruwi' xinben

^a 1 Ti. 1.1. ^b Hch. 2.24. ^c Fil. 4.21. ^d 1 Co. 1.3. ^e Mt. 20.28; Ro. 4.25; Ga. 2.20. ^f Ga. 1.15; 5.8. ^g Hch. 15.1; 2 Co. 11.4; Tit. 1.10. ^h 2 Co. 11.14. ⁱ Dt. 4.2; 12.32. ^j 1 Ts. 2.4.

chique ri quiniman ri Jesucristo. Ruma can riq'ui ronojel woyowal xinchop quicanoxic^k y xinwajo' chi xeq'uis ta. ¹⁴Y chupan ri quireligión ri wech aj Israel, yin c'a riyin ri más q'uiy xinwetamaj' que chiquiwech ri nic'aj chic wachibil ri junan xojq'uiy pe quiq'ui. Ruma riyin can xinjech wánima chubanic ri quicostumbre ri kati't kamama'. ¹⁵Yac'a ri Dios, xa can c'a ma jane quinalex tek xirucha'.^m Xa yac'a chi c'a ma janej ta ca tek xirusiq'uij (xiroyoj) ruma ri rutzil ránima. ¹⁶Y can ruraybel wi c'a ri Dios chi xuk'alajsaj ri Jesucristo ri Ruc'ajol chinuwech; riche (rixin) chi nbentzijoj ri Jesucristo chique ri nic'aj chic winek ri ma ye israelitas ta.ⁿ Y tek ri Dios ruk'alajsan chic c'a ri Jesucristo chinuwech, ma xbenwac'axaj ta rutzijol riq'ui jun chic winek riche (rixin) chi xinwetamaj más chrij ri Cristo. ¹⁷Ni ma xijote' ta anej quiq'ui ri apóstoles ri yec'o pa tinamit Jerusalem, ri can c'o chic juba' k'ij ye oconek apóstoles que chinuwech riyin. Yac'a riyin tek xinya' ca ri tinamit Damasco, xibe pa ruwach'ulef Arabia. Y tek xinél c'a pe pan Arabia, xitzolin chic jun bey pa tinamit Damasco.

¹⁸Y tek k'axnek chic oxi' juna', c'ac'ari' tek xijote' pa tinamit Jerusalem riche (rixin) chi xinwetamaj ruwech ri apóstol Pedro, y xic'oje' c'a pe ca'i' semanas riq'ui. ¹⁹Y chupan ri ca'i' semanas ri', majun chic apóstol ri xintz'et ta ruwech, xaxu (xaxe wi) ri Jacobo ri rach'alal ri Ajaf Jesucristo. ²⁰Y chuwech ri Dios nbij chiwe chi re ntz'ibaj el, can kitzij wi. Ma ntz'uc ta tzij.

²¹Y c'ac'ari' xibec'oje' c'a pa ruwach'ulef Siria y pa ruwach'ulef Cilicia. ²²Ma can ta xic'oje' ri pa tak tinamit riche (rixin) ri Judea, y rumari' ri iglesias ri ye riche (rixin) ri Cristo ri yec'o chiri' ma quetaman ta nuwech. ²³Xaxu (xaxe wi) c'a quic'axan chuwij, chi riyin majun chic pokon nben chique ri quiniman chic ri Jesucristo, ri achi'el xinben tek rubanon ca. Xa can ntz'ijoj chic c'a chique ri winek chi tiquinimaj ri Jesucristo. Y ma nwajo' ta chic chi yeq'uis ri ye nimayon riche (rixin) ri Jesucristo. ²⁴Y ri kach'alal ri', can xquiya' c'a ruk'ij ruc'o'jlen ri Dios ruma xquic'axaj chi jalatajneq chic ri nuc'aslen.

2 ¹Tek k'axnek chic c'a cajlajuj juna', c'ac'ari' tek riyin xijote' chic jun bey ri pa tinamit Jerusalem, wachibilan el ri kach'alal Bernabé.^p Y kac'u'an c'a chuka' el ri kach'alal Tito. ²Y riyin xibe, ruma can ya ri Dios ri xk'alajsan chinuwech chi yibe. Y xaxu (xaxe wi) ri kach'alal ri c'o quik'ij y riyin ri xkamol ki'. Y xinbij c'a chique ri achique rubanic ri lok'olaj ch'abel ri niya'o colotajic ri ntz'ijoj chique ri winek ri ma ye israelitas ta. Queri' xinben ruma nwajo' chi man ta jun nibano chare ri samaj ri nbanon pe y ri yitajin chubanic chi xa majun nic'atzin wi. ³Yac'a riye' ni xa ta xquibij chi tiban ri circuncisión chare ri kach'alal Tito ri benak wuq'ui, astape' riya' aj Grecia y ma banon ta ri circuncisión chare. ⁴Ri Tito can ma xban ta ri circuncisión chare, astape' ta na yec'o ri ma ye kitzij ta chi ye kach'alal ri xe'ajowan chi xban ta ri circuncisión chare. Riye' quiyujun apo qui' xaxu (xaxe wi) riche (rixin) chi niquinachaj ri achique rubanic ri kac'aslen riyoj

^kHch. 8.3; ^lTi. 1.13. ^lFil. 3.4-6. ^mJer. 1.5. ⁿHch. 9.15; Ga. 2.7, 8. ^oMt. 13.55; Mr. 6.3. ^pHch. 15.2.

ri yoj colotajnek chic ruma ri Cristo Jesús; wi can c'a nikaben na ronojel ri nubij chupan ri ley ri rutz'iban ca ri Moisés,⁹ o xa ma nikaben ta chic. Riye' xcajo' chi xojc'oje' chic jun bey chuxe' ri ley riche (rixin) ri Moisés. ⁵Yac'a riyoj ni xa ta juba' xubij ri kánima chi xekanimaj ta; riche (rixin) chi queri' ri kitzij rubaniquil ri lok'olaj ch'abel ri niya'o colotajic, ya ta ri' ri nic'oje' iwuq'ui riyix.

⁶Y ri kach'alal ri c'o quik'ij y c'o chuka' q'uiy quetaman, majun chic c'a rubaniquil ri ruch'abel ri Dios ri xquic'ut ta pe chinuwech. Y riyin, ma ya ta c'a wi c'o quik'ij o majun quik'ij ri xintzu'. Ruma chuwech ri Dios xa yoj junan konojel. ⁷Pa ruq'uexel c'a chi ri kach'alal xinquitijoj ta pe más chrij ri ruch'abel ri Dios, xa yari' tek xquitz'et chi can chuwe wi riyin chilaben wi riche (rixin) chi ntzijoj ri lok'olaj ch'abel ri niya'o colotajic chique ri winek ri ma ye israelitas ta' ri ma banon ta ri circuncisión chique. Can achi'el tek xchilabex chare ri Pedro chi tutzijoj ri lok'olaj ch'abel ri niya'o colotajic chique ri kech aj Israel ri banon ri circuncisión chique. ⁸Y can ya ri Dios ri nito'o riche (rixin) ri Pedro chupan ri samaj ri can nuben wi jun apóstol, ri chiquicojol ri kech aj Israel ri banon ri circuncisión chique. Y queri' chuka' riyin, can ya Dios ri' ri nito'o wuche (wixin), riche (rixin) chi yisamej chiquicojol ri winek ri ma ye israelitas ta ri ma banon ta ri circuncisión chique.

⁹Y tek ri Jacobo, ri Pedro y ri Juan, ri can ye principali' chiquicojol ri kach'alal, xquinabej ri rutzil ri Dios ri yatajnech chuwe^e riche (rixin) chi nben ri rusamaj ri Dios, riye' xquichop c'a kak'a' riche (rixin) chi queri' nik'alajin chi can kachibil ki' chupan ri samaj. Xaxu (xaxe wi) c'a chi riyoj yojbesamej chiquicojol ri winek ri ma ye israelitas ta, y riye' yebesamej chiquicojol ri kech aj Israel ri banon ri circuncisión chique. ¹⁰Xaxu (xaxe wi) c'a xquichilabej chake chi can que'oka c'a chikac'u'x chi yekato^f ri pobres. Y can yac'ari' ri ntijon pe nuk'ij chi nben.^u

Tek ri Pablo xchapon chare ri Pedro pa tinamit Antioquía

¹¹Yac'a tek ri Pedro xbec'oje' c'a ri pa tinamit Antioquía, xichapon chare, ruma ma choj ta ri ntajin chubanic chiri'. ¹²Ruma pa nabey mul, can niwa' wi quiq'ui ri kach'alal ri ma ye israelitas ta. Yac'a tek yec'o achi'a' ri ye rachibil ri Jacobo xe'apon riq'ui, yac'ari' tek ri Pedro ma xbewa' ta chic quiq'ui ri kach'alal ri ma ye israelitas ta, ruma xuxibij ri' chiquiwech ri achi'a' ri xe'apon riq'ui; ruma ye riye' ri yebin chi c'o chi tiban ri circuncisión chique ri kach'alal ri ma ye israelitas ta. ¹³Y ri kach'alal ri can ye israelitas wi y chiri' pan Antioquía yec'o wi, junan xquiben riq'ui ri Pedro. Ma xe'apon ta chic quiq'ui ri kach'alal ri ma ye israelitas ta. Can xk'alajin c'a chi xa ca'i' quipalej, ruma pa nabey mul xa can ye'apon wi. Y hasta ri Bernabé xuben achi'el ri xquiben riye'. ¹⁴Y tek xintz'et chi ma niquben ta achi'el ri kas nubij chupan ri lok'olaj ch'abel ri niya'o colotajic, chiquiwech c'a quinojel xinbij chare^v ri Pedro: Riyit can yit

⁹Ga. 3.24, 25. ^rHch. 9.15; Ga. 1.16. ^sRo. 1.5. ^tHe. 13.16; 1 Jn. 3.17. ^uHch. 11.29, 30; 24.17. ^v1 Ti. 5.20.

israelita, pero ma yatajin ta chubanic ri quicostumbre ri israelitas, xa ac'uan jun c'aslen achi'el quic'aslen ri ma ye israelitas ta. Wi xa queri' yatajin chubanic, ¿achique c'a ruma tek wacami nabén chique ri ma ye israelitas ta chi niqubén ri quicostumbre ri israelitas? ¹⁵Riyit y riyin can yoj israelitas pa kalaxic, ma yoj aj maqui' ta achi'el ri winek ri ma ye israelitas ta. ¹⁶Pero ketaman chi can majun winek ri nitz'etetej ruma ri Dios chi majun rumac xaxu (xaxe wi) riq'ui chi nubén ri nubij ri ley riche (rixin) ri Moisés. Xa can rajawaxic chi nikanimaj ri Jesucristo riche (rixin) chi queri' yojtz'etetej ruma ri Dios chi majun kamac.^w Rumari' tek ma xu (xe) ta wi ri ma ye israelitas ta ri ye nimayon ri Jesucristo, xa can queri' chuka' riyoj israelitas, kaniman ri Jesucristo riche (rixin) chi yojtz'etetej ruma ri Dios chi majun kamac. Ma ya ta c'a chi nikabén ri nubij chupan ri ley^x ri nibano chake chi yojtz'etetej ruma ri Dios chi majun kamac.^y

¹⁷Riyoj ri xkanimaj ri Cristo ruma nikajo' chi yojtz'etetej ruma ri Dios chi majun kamac,^z wi xa c'a nikabén na ri mac, ¿la ya camí ri Cristo xbanó ka aj maqui' chake? Ma que ta ri'. ¹⁸Y wi xa nbenchapa' chic pe ruya'ic ruk'ij ri xa nya'on chic ca, can nik'alajin chi xa mac ri xinbén. ¹⁹Ruma riyin chare ri ley xicom yan, rumari' ri ley ma nic'atzin ta chic chi nben.^a Wacami ri nic'atzin chi nben ya ri nrajo' ri Dios.^b ²⁰Y tek ri Cristo xcamisex chuwech ri cruz, riyin achi'el xa ta can xicom chuwech ri cruz riq'ui Riya'.^c Y ma yin ta chic rajaf re nuc'aslen re c'o wacami, xa can ya chic ri Cristo ri c'o pa wánima ri oconek rajaf re nuc'aslen. Y janipe' c'a ri xquic'ase' el chuwech re ruwach'ulef, can xtincukuba' nuc'u'x riq'ui ri Cristo ri Ruc'ajol ri Dios ri xajowan wuche (wixin), y xuya' chuka' ri' riche (rixin) chi xcamisex wuma. ²¹Riyin ma nwetzelaj ta ri rutzil ránima ri Dios chi xutek pe ri Cristo riche (rixin) chi xcom kuma. Ruma xa ta riq'ui chi nikabén ri nubij ri ley tek majun kamac yojtz'etetej ruma ri Dios,^d ri Cristo man ta c'a jun xc'atzin wi chi xcom.

Can nac'ul wi ri Espíritu pan awánima wi nacukuba' ac'u'x riq'ui ri Jesucristo

3 ¹Wach'alal aj Galacia, ¿achique c'a ruma ma yixch'obon ta jabel? ¿Y achique c'a xixk'olo rumari' tek ma ninimaj ta ri kas kitzij?^e Tek xa can k'alajsan chic jabel chiwech ri achique rubanic xban chare ri Jesucristo tek xcom chuwech ri cruz kuma. ²Y riyin nc'utuj chiwe: ¿La ya camí ri nubij ri ley riche (rixin) ri Moisés ri xinimaj riche (rixin) chi xic'ul ri Lok'olaj Espíritu^f pa tak iwánima? Ma que ta ri'. Xa can ruma chi xinimaj ri Jesucristo ri xkatzijoj chiwe. ³¿La can ma nich'ob ta camí juba'? Ruma tek xinimaj ri Jesucristo, riyix xiya' k'ij chare ri Lok'olaj Espíritu chi ya Riya' ri nuc'uan iwuche (iwixin). Yac'a re wacami xa iyon chic riyix niwajo' nitij ik'ij. ⁴Y q'uiy chuka' tijoj pokonal ik'axan pe ruma chi iniman ri Jesucristo. ¿Can majun camí xc'atzin wi ri tijoj pokonal ri'? Riyin nrayij chi man ta queri'. ⁵Ri

^wHch. 13.38. ^xRo. 8.3; He. 7.18. ^yRo. 3.20. ^zMt. 1.21. ^aRo. 7.4, 6. ^bRo. 6.11. ^cRo. 6.6. ^dGa. 5.4. ^eGa. 5.7. ^fGa. 3.14; Ef. 1.13.

Dios nuyala' ri Lok'olaj Espiritu chiwe y nubanala' milagros chicojol. ¿La nuben cami queri' ruma chi xinimaj ri nubij ri ley riche (rixin) ri Moisés? Ma que ta ri'. Xa can ruma chi xinimaj ri Jesucristo ri xkatzijoj chiwe.

Ri Pablo nutzijoj ri trato ri xuben ri Dios riq'ui ri Abraham

⁶Y can achi'el xuben ri Abraham, chi riya' can xunimaj wi ri xbix chare ruma ri Dios, y rumari' xtz'etetej ruma ri Dios chi majun rumac,^g queri' chuka' tiwetamaj chi quinojel ri yeniman riche (rixin) ri Dios, achi'el xuben ri Abraham, can ye'oc achi'el ye ralc'ual^h ri Abraham. ⁸Y chupan ri ruch'abel ri Dios ri tz'ibatal ojer ca, nik'alajin c'a chi can nberila' na k'ij tek ri Dios can xtuben wi c'a chique ri winek ri ma ye israelitas ta chi majun quimac xquetz'etetej ruma Riya', ruma can niquinimaj. Queri' nik'alajin chupan ri lok'olaj ch'abel ri xbix chare ri Abraham tek ri Dios xubij: Awuma c'a riyit tek quinojel ri winek riche (rixin) ri ruwach'ulef can xtiquic'ul wi bendición,ⁱ xcha' ri Dios chare ri Abraham. ⁹Rumac'ari' tek nikabij chi achi'el xuben ri Abraham chi can xuc'ul ri bendición ruma can xucukuba' ruc'u'x riq'ui ri Dios, can queri' chuka' quinojel ri yeniman riche (rixin) ri Dios, can niquic'ul chuka' bendición.

¹⁰Yec'a ri winek ri nicajo' chi niquicol qui' ruma ri ley, y xa ma yecowin ta niquben ronojel ri nubij chupan ri ley ri', xa can xtika wi c'a ruc'ayewal pa quiwi'. Achi'el ri nubij chupan ri ruch'abel ri Dios ri tz'ibatal ca: Ri winek ri ma nuben ta c'a ronojel ri nubij chupan ri wuj riche (rixin) ri ruley ri Moisés, nika ruc'ayewal pa ruwi!' Quec'ari' nubij chupan ri tz'ibatal ca. ¹¹Ri ruch'abel ri Dios jabel nuk'alajsaj chkawech chi majun winek ruma chi xuben ri nubij ri ley, ruma ta ri' xtzit'etetej ruma ri Dios chi majun rumac, ma que ta ri'. Ruma chupan ri ruch'abel ri Dios ri tz'ibatal ca, nubij: Ri winek ri rucukuban ruc'u'x riq'ui ri Dios,^k nitz'etetej ruma ri Dios chi majun rumac y nril ri kitzij c'aslen. Queri' nubij ri tz'ibatal ca. ¹²Ri ruc'uaxic ri ley, man achi'el ta nacukuba' ac'u'x riq'ui ri Dios. Ma que ta ri'. Xa can c'o wi chi naben na ronojel ri nubij chupan. Y rumari' tek ri ley nubij: Ri nibano ronojel ri nubij chupan re ley re', can xtril wi ri ruc'aslen' riq'ui ri Dios.

¹³Y kas kitzij wi chi ri ma nicowin ta nuben ronojel ri nubij chupan ri ley, nika ri ruc'ayewal pa ruwi'. Yac'a ri Cristo xojrucol chuwech ri ruc'ayewal ri', tek xcom chuwech ri cruz; ruma pa ruwi' Riya' xka wi ri ruc'ayewal ri xa pa kawil' ta riyoj ruc'amon chi xka ta wi. Can k'alaj wi chi xka ruc'ayewal pa ruwi' Riya', ruma ri ruch'abel ri Dios ri tz'ibatal ca, nubij: Xabachique c'a ri nitzekebex chuwech jun crusin che', nik'alajin c'a chi kajnek ruc'ayewal pa ruwi!'.^m Queri' nubij chupan ri tz'ibatal ca. ¹⁴Yac'a ri Cristo Jesús kuma konojel riyoj winek tek xcom, riche (rixin) chi queri' ri winek ri ma ye israelitas taⁿ niquic'ul chuka' ri bendición ri xubij ri Dios ojer ca chare ri Abraham. Y ri

^gGn. 15.6; Ro. 4.3, 9, 21, 22; Stg. 2.23. ^hRo. 4.11. ⁱGn. 12.3. ^jDt. 27.26; Jer. 11.3.

^kHab. 2.4; He. 10.38. ^lLv. 18.5. ^mDt. 21.23. ⁿRo. 4.9-11.

Jesucristo xcom chuka' riche (rixin) chi queri' konojel ri yojniman riche (rixin), xtic'oje' ri Lok'olaj Espíritu kiq'ui; ruma can queri' chuka' rubin ca ri Dios.^o

¹⁵Wach'alal, astape' xa jun c'ambel tzij riche (rixin) re ruwach'ulef re xtinbij chiwe, tiwac'axaj na pe': Tek c'o jun winek ri xuben jun trato riq'ui jun chic winek, y tek quichojmirisan chic ri trato ri', majun chic c'a nicowin niyojo. Ni majun c'a chuka' ri nicowin nuya' ta chic más ruwi'. ¹⁶Y tek ri Dios xuben ri trato riq'ui ri Abraham ojer ca, xutzuj (xusuj) c'a ri utzil chare ri Abraham y chare ri riy rumam ri xtic'oje'. Ri Dios ma xch'o ta c'a chiquij quinojel ri ye riy rumam ri Abraham ri xquec'oje'. Ma que ta ri'. Xaxu (xaxe wi) chrij jun ri xch'o wi. Y ri jun ri', ya ri Cristo. ¹⁷Y nwajo' nchojmirisaj chiwech ri rubanic ronojel re'. Pa nabey mul ri Dios rubanon jun trato riq'ui ri Abraham. Y tek k'axnek chic caji' ciento riq'ui juwinek lajaj juna^p ri ruchojmirisan wi ca ri trato riq'ui ri Abraham, yari' tek ri Dios xuya' ri ley chare ri Moisés. Y ri ley ri' ma xuyoj ta ri trato ri rubanon pa nabey mul ni ma xuben ta chuka' chi ri Dios man ta chic xuya' ri rutzil ri rutzujun (rusujun) ca chare ri Abraham. Y ri utzil ri' ya chi nipe ri Cristo. ¹⁸Xa ta jun winek ruma chi nuben ri nubij ri ley riche (rixin) ri Moisés tek nuc'ul ri herencia ri nuya' ri Dios, wi ta queri', man ta jun rejkalen ri xutzuj (xusuj) ri Dios.^q Pero ma que ta ri'. Ri Dios can xuya' wi ri herencia chare ri Abraham ruma chi can queri' rutzujun (rusujun) chare.

Ri nic'atzin wi ri ley

¹⁹¿Y achique camí nic'atzin wi ri ley riche (rixin) ri Moisés? Ri Dios xuya' ri ley ri' xaxu (xaxe wi) riche (rixin) chi nuk'alajsaj janipe' chi mac^r niquiben ri winek y xaxu (xaxe wi) xucusex tek c'a oyoben na ri Cristo ri riy rumam ri Abraham, ri tzujun (sujun) chare ri Abraham ruma rutzil ri Dios. Y tek ri Dios xuya' ri ley, xerucusaj k'axey tak tzij. Nabey mul, xuya' chique ángeles, y ri ángeles ri^s xquiya' chare ri Moisés. Y pa ruq'uisbel, ri Moisés xuya' chique ri winek. ²⁰Y tek c'o jun nik'axan tzij, can nik'alajin wi chi yec'o nik'axex quitzij. Yac'a ri Dios tek xutzuj (xusuj) ri utzil chare ri Abraham ma xc'atzin ta chi c'o ta na jun xucusaj ri xk'axan rutzij.

²¹Ri ley ri xuya' ri Dios chare ri Moisés, ¿la riche (rixin) camí chi xuyoj ri rutzujun (rusujun) ca ri Dios? Ma que ta ri'. Y wi ta ri ley xcowin ta chi xuya' c'aslen, ya ta ri ley ri' ri nibano chake chi yojtz'etetej ruma ri Dios chi majun kamac. ²²Yac'a ri ruch'abel ri Dios ri tz'ibatal ca nubij chi can konojel riyoj winek can yoj aj maqui' wi;^t y queri' nubij riche (rixin) chi quinojel ri ye nimayon riche (rixin) ri Jesucristo, niya'ox (nya') chique ri rutzujun (rusujun) ca ri Dios ruma chi can niquicukuba' quic'u'x riq'ui ri Jesucristo.

²³Y tek c'a ma jane tipe ri Jesucristo, can achí'el xa ta can pa jun cárcel xojtz'ape' wi; ruma xojc'oje' pa ruk'a' ri ley riche (rixin) ri Moisés. Y chirí' xojtz'ape' wi, koyoben riche (rixin) chi nbek'alajin pe ri c'o chi nikanimaj. ²⁴Ri ley yac'ari' ri

^oHch. 2.33. ^pEx. 12.40, 41. ^qRo. 4.14. ^rRo. 3.20. ^sHch. 7.53; He. 2.2. ^tSal. 14.1-3; Is. 53.6; Ro. 3.10-12; 11.32.

xyuk'tun kiche (kixin), achi'el jun yuk'uy ac'al y xojruc'uaj c'a riq'ui ri Cristo riche (rixin) chi xkanimaj; riche (rixin) chi queri' yojtz'etetej ruma ri Dios chi majun kamac. ²⁵Yac'a re wacami ma ya ta chic ri ley riche (rixin) ri Moisés ri niyuk'un kiche (kixin). Ruma wacami xpe yan ri Jesucristo, y ya Riya' ri nikanimaj.

²⁶Y chi'iwonojel riyix ri iniman chic ri Jesucristo, yix ralc'ual chic c'a ri Dios.^u ²⁷Chi'iwonojel ri can yix banon bautizar pa rubi' ri Cristo, xa jun chic ibanon riq'ui Riya'.^v Can nik'alajin wi c'a chi ri Cristo c'o pa tak ic'aslen; xuben chiwe chi achi'el xuya' jun itziak ri sibilaj jabel. ²⁸Can chi'iwonojel xa junan chic c'a iwech chi israelitas, o ma israelitas ta,^w wi ximil pa samaj, o ma ximil ta pa samaj, wi achi o ixok. Junan c'a iwech iwonojel,^x ruma xa jun chic ibanon riq'ui ri Cristo Jesús. ²⁹Y ruma chi yix riche (rixin) chic ri Cristo, xixoc riy rumam ri Abraham. Y xtoc c'a chuka' iwuche (iwixin) ri utzil ri xutzuj (xusuj)^y ri Dios chare ri Abraham ojer ca.

4 ¹Y nbij chuka' chiwe: Jun alc'ualaxel tek xa c'a co'ol na, ma jane nijach ta ri herencia chare, xa junan c'a riq'ui jun mozo, astape' ri ac'al ri' ya riya' ri rajaf ca ronojel. ²Ri ac'al c'a ri' ye canon chajiy riche (rixin) y canon chuka' ri nichajin riche (rixin) ri ruherencia. Y ri ac'al c'o chi nic'oje' na chuxe' quitzij ri winek ri', c'a ya tek napon na ri k'ij ri bin ca ruma ri rutata'. ³Y quec'ari' kabanon riyoj tek rubanon ca, yoj achi'el c'a ri ac'al ri ma jane nuc'ul ta ri herencia. Xoje'oje' chuxe' ri costumbres riche (rixin) re ruwach'ulef ri xa ma niquic'om ta pe colotajic. ⁴Y tek xapon c'a ri tiempo ri cha'on ruma ri Dios, ri Dios xutek c'a pe ri Ruc'ajol. Y xo'alex ka riq'ui jun ixok.^z Y ruma chkacojol riyoj israelitas xalex wi ri Ruc'ajol ri Dios, xc'oje' c'a chuxe' ri ley riche (rixin) ri Moisés.^a ⁵Y Riya' xpe riche (rixin) chi yojrucol^b riyoj ri yojc'o chuxe' ri ley, riche (rixin) chi queri' nuben chake chi yoj-oc ralc'ual ri Dios.

⁶Y ruma ri yoj ralc'ual chic ri Dios, ri Dios xutek c'a pe ri Lok'olaj Espíritu riche (rixin) ri Ruc'ajol pa tak kánima. Y ri Lok'olaj Espíritu ri c'o pa tak kánima, Nata', nicha' c'a chare ri Dios.^c ⁷Riq'ui c'a ri' nik'alajin chi ma yoj ximil ta chic pa ruk'a' ri ley riche (rixin) ri Moisés, xa can yoj ralc'ual chic ri Dios. Y ruma chi can yoj ralc'ual chic ri Dios,^d can ntoc chuka' kiche (kixin) ri herencia ri nuya' Riya' chake riyoj ri kaniman ri Cristo.

Ri Pablo nubij chique ri kach'alal aj Galacia chi ma quetzolin ta chic chuxe' ri costumbres riche (rixin) re ruwach'ulef

⁸Y tek rubanon ca, tek c'a ma jane tiwetamaj ruwech ri Dios, riyix xiya' quik'ij^e nic'aj chic dioses ri xa ma kitzij ta chi ye dios. ⁹Yac'a re wacami, can iwetaman chic ruwech ri Dios. O más utz nikabij chi ri Dios retaman chic iwech riyix.^f ¿Achique c'a ruma tek riyix niwajo' yixtzolin chic jun bey chuxe' ri costumbres riche (rixin) re ruwach'ulef ri xa majun quejkalen y ma niquic'om ta pe colotajic

^uJn. 1.12. ^vRo. 6.3. ^wJn. 10.16. ^xJn. 17.21. ^yEf. 3.6. ^zGn. 3.15. ^aMt. 5.17. ^bGa. 3.13. ^cRo. 8.15, 16. ^dRo. 8.17. ^eRo. 1.25. ^f1 Co. 8.3.

chiwe? ¹⁰Riyix xa c'o k'ij ri ye'ichajij, y chuka' ye'ichajij ic', juna' y nic'aj chic nimak'ij^g ri xa quiche (quixin) ri israelitas. ¹¹Y riq'ui ri queri' yixtajin chubanic, riyin nxibij wi' chi riq'ui juba' ri samaj ri xinben iwuq'ui, xa majun xc'atzin wi.

¹²Rumac'ari' wach'alal, nc'utuj c'a jun utzil chiwe chi tibana' achi'el xinben riyin, ruma riyin xinben chuka' achi'el niben riyix. Tek xic'oje' iwuq'ui, riyix majun pokon xiben chuwe. ¹³Y riyix jabel c'a iwetaman, chi pa nabey mul xa ruma jun nuyabil tek xic'oje' iwuq'ui y xintzijoj ri lok'olaj ch'abel ri niya'o colotajic chiwe. ¹⁴Y sibilaj q'uiy ri tijoj pokonal ri xink'axaj ruma ri yabil. Pero ma riq'ui ta chi yin yawa', riyix ma itzel ta xinitz'et, ni ma xiniwetzelay ta. Xa can jabel nuc'ulic xiben. Achi'el xa ta jun ángel riche (rixin) ri Dios, o achi'el xa ta can yin c'a riyin ri Cristo Jesús ri xiben chuwe tek xinic'ul.^h ¹⁵Y chiri' sibilaj xquicot ri iwánima wuma riyin. Can xk'alajin c'a chi sibilaj xiniwajo'. Y riyin wetaman chi wi xa ta can c'o xc'atzin wi riche (rixin) chi xiwelesaj ta ri runak' tak iwech, riche (rixin) chi xiya' ta chuwe riyin, riyix can ta xiben. ¿Y acuchi (achique) c'a xbe wi ri quicoten ri' ri xc'oje' iwuq'ui pa nabey mul? ¹⁶¿La nich'ob cami riyix chi riyin itzel nna' chiwe xa ruma chi xinbij ri kitzij chiwe? Ma que ta ri'.

¹⁷Y yec'o c'a ca'l' oxí' achi'a' chicojol ri can niqutij quik'ij riche (rixin) chi niqubien utzil chiwe, pero xa ma riche (rixin) ta chi c'o utz nuc'om pe chiwe. Ruma riye' xa nicajo' chi yixquelesaj el kiq'ui riyoj, riche (rixin) chi xaxu (xaxe) wi riye' ri nicajo' chi ye'itzekelbej. ¹⁸Yac'a riyin can ronojel tiempo ntij nuk'ij chi nben utzil chiwe y can riq'ui ronojel wánima nben ri utzil ri' ruma nwajo' chi utz ta yixc'oje', y ma xu (xe) ta wi tek yinc'o apo riyin iwuq'ui. ¹⁹Riyix ri can yix achi'el tak walc'ual' nbanon chiwe, sibilaj c'a k'axon ri niya' chic jun bey pa wánima, ruma ma jane ticuke' ic'u'x riq'ui ri Cristo. Y ri nimalaj k'axon ri niya' pa wánima, xa can achi'el ri k'axon ri nuk'axaj jun ixok tek nralaj jun ac'al. Y re k'axon re nna' wacami iwuma riyix, xtiq'uis el, c'a ya tek xticuke' ic'u'x riyix riq'ui ri Cristo. ²⁰Y riyin sibilaj c'a nwajo' chi yinc'o ta apo iwuq'ui re wacami; riche (rixin) chi queri' yich'o ta iwuq'ui, y man ta xaxu (xaxe wi) ntz'ibaj el re' chiwe. Can ma nich'obotej ta c'a chinuwech achique ri utz chi nben iwuq'ui.

Ri c'ambel na'oj chiquij ri ca'i' ixoki', jun Agar rubi' y Sara rubi' ri jun chic

²¹Riyix ri can niwajo' yixc'oje' chuxe' ri ley riche (rixin) ri Moisés, tibij na c'a chuwe: ¿La ma k'axnek ta c'a chiwech ri nubij ri ley ri'? ²²Ruma ri Moisés rutz'iban ca chi ri Abraham xec'oje' ye ca'l' ruc'ajol. Jun ruc'ajol xalex riq'ui ri raj ic'^j ri rulok'on, ri can ximil wi pa samaj riq'ui. Y ri jun chic ruc'ajol, xalex riq'ui ri kas rixjayil wi.^k ²³Ri ruc'ajol ri Abraham ri xalex riq'ui ri raj ic', xalex achi'el ye'alex xabachique ac'ala'. Yac'a ri jun chic ruc'ajol ri Abraham ri xalex riq'ui ri kas kitzij chi rixjayil, xalex ruma can ya ri Dios ri tzujuyun (sujuyun) pe chare.^l ²⁴Re tzij re'

^gCol. 2.16. ^hMt. 10.40. ⁱ1 Co. 4.15. ^jGn. 16.15. ^kGn. 21.2. ^lGn. 17.15-19; 18.10-14; 21.1, 2.

jun c'ambel na'oj. Ruma re ca'i' ixoki' re', ruq'uexewach ri ca'i' tratos ri xuben ri Dios quiq'ui ri winek. Ruma ri Agar ri raj ic' ri Abraham, ruq'uexewach ri jun trato ri xban acuchi (achique) c'o wi ri nimalaj juyu' Sinaí, ruma quinojel c'a ri ye'oc chupan ri trato ri', xa yexime' chuxe' rutzij ri ley riche (rixin) ri Moisés. ²⁵Ri ixok Agar, can ruq'uexewach wi c'a ri trato ri xban acuchi (achique) c'o wi ri juyu' Sinaí, ri c'o pan Arabia. Ri Agar can ximil wi pa samaj. Y re' junan riq'ui ri ye wech aj Israel ri yec'o pa Jerusalem wacami, can ye ximil chuxe' rutzij ri ley riche (rixin) ri Moisés. Xa can ye achi'el ri ixok aj ic' ri Agar rubi'. ²⁶Yac'a riyoj ri yoj ral ri jun chic tinamit Jerusalem riche (rixin) chicaj,^m ma que ta ri' kabanon ruma yoj totajnek chic chuxe' rutzij ri ley. ²⁷Y ri ruch'abel ri Dios ri tz'ibatal ca nubij:

Riyit ri ma yit alanel ta, ma cabison ta ruma majun awal.

Xa can sibilaj c'a caquicot, astape' majun bey alaxnek ta jun awal.

Y astape' riyit xamalix ca ruma ri awachijil, riyin xtinben c'a chawe chi más ye q'uiy awal riyit ri xquec'oje', que chuwech ri ixok ri can c'o wi ri rachijil.ⁿ

Queri' ri tz'ibatal ca.

²⁸Rumac'ari' wach'alal, ri Dios can riq'ui c'a ri rutzil xutzuj (xusuj) chake chi yoj-oc ralc'ual. Achi'el ri Isaac. Ruma ri Isaac yari' ri tzujun (sujun) pe chare ri Abraham ruma ri rutzil ri Dios. ²⁹Ri ral ri Agar ma tzujun (sujun) ta pe ruma ri Dios. Xa xalex achi'el ye'alex xabachique ac'ala'. Y ri ral ri aj ic' ri' itzel xuna' chare ri Isaac.^o Y can queri' chuka' nic'ulwachitej wacami. Riyoj ri can yoj ralc'ual chic ri Dios ruma c'o ri Lok'olaj Espíritu kiq'ui, yojetzelex cuma ri winek ri majun ri Lok'olaj Espíritu quiq'ui. ³⁰Y ri ruch'abel ri Dios ri tz'ibatal ca, nubij chi telesex el ri aj ic' lok'on, rachibilan ri ral. Ruma ri ral ri aj ic' ri', majun ri rubeyomal ri tata'aj ri xtiya'ox (xtya') chare. Xa can xu (xe) wi ri ral ri ixjaylonel ri ruc'amon (takal chrij) chi niya'ox (nya') ri rubeyomal ri tata'aj chare.^p Queri' nubij ri tz'ibatal ca. ³¹Rumac'ari' wach'alal, riyoj ri kaniman chic ri Jesucristo, yoj achi'el ri ral ri rixjayil ri Abraham, y ma yoj ral ta ri aj ic'.

Cof kojc'oje' chupan ri colotajic

5 ¹Ri Cristo xojrucol yan chuwech ri ley riche (rixin) ri Moisés. Rumac'ari', cof quixc'oje' chupan ri colotajic ri'. Y man c'a quixoc ta chic jun bey chuxe' ri ley.

²Y tiwac'axaj na pe', riyin ri Pablo nbij c'a chiwe: Wi riyix xtiya' k'ij chi niban ri circuncisión chiwe ruma can nich'ob chi riq'ui ri queri' yixcolotej,^q ri' xa niben chare ri Cristo chi achi'el xa majun utzil xuc'om pe chiwe. ³Y nbij chic c'a jun bey chique ri achi'a' ri can nicajo' chi niban ri circuncisión chique: Wi can nicajo' chi niban ri circuncisión chique, can nic'atzin chi niquiben c'a ronojel ri nubij chupan ri ley riche (rixin) ri Moisés' riche (rixin) chi queri' yecolotej. ⁴Y riyix ri can riq'ui chi niben ri nubij ri ley niwajo' chi yixtz'etetej ruma ri Dios chi majun imac,^s wi

^m He. 12.22; Ap. 3.12; 21.2. ⁿ Is. 54.1. ^o Gn. 21.9. ^p Gn. 21.10. ^q Hch. 15.1. ^r Ga. 3.10.
^s Ro. 9.31.

queri', xa can yix elenak pe riq'ui ri Cristo, y chuka' iya'on chic ca ri rutzil ri Dios. ⁵Yac'a riyoj can riq'ui c'a ri Cristo cukul wi kac'u'x ruma ri Lok'olaj Espíritu, y rumari' cukul apo kac'u'x koyoben chi yojtz'etetej ruma ri Dios chi majun kamac. ⁶Ruma riyoj ri xa jun chic kabanon riq'ui ri Cristo Jesús, majun nuben wi niban ri circuncisión chake,^f o ma niban ta. Ri c'o rejkalen ya ri cukbel c'u'x riq'ui ri Cristo Jesús, ruma ri kacukbel c'u'x riq'ui ri Cristo nuben chake chi c'o ajowabel kiq'ui.

⁷Ri pa nabey mul, can choj wi yix benak. Yac'a re wacami, zachique c'a xبانو chiwe chi ma niwajo' ta chic ninimaj ri kitzij?^u ⁸Xa ichapon yixk'olotej pa ruk'a' ri ntajin ruc'utic chiwech wacami, y can k'alaj chi ma riq'ui ta ri xsiq'uin (xoyon) iwuche (iwixin)^v petenak wi ri tjonon ri'. ⁹Ri ch'om (levadura), xa riq'ui ti juba' nika chupan ri q'uej (harina) ri mu'ul ca, nuch'omirisaj ronojel.^w Can queri' chuka' niquben ri tzij ri xa ma ye utz ta, xa riq'ui jun, nuhop yeruyoj quinojel. ¹⁰Y riyin can cukul nuc'u'x riq'ui ri Ajaf Jesucristo, chi riyix can xu (xe) wi ri kitzij ri xtinimaj. Y ri winek c'a ri niyojo ri ruch'abel ri Dios chiwech,^x can c'o c'a chi xtika ruc'ayewal pa ruwi'. Y xabachique ta c'a chi winek ri'.

¹¹Y riyin wach'alal, wi xa ta c'a ntzijoj na chi ri circuncisión nic'atzin na chi niban, ri wech aj Israel man ta yinquetzelaj, y man ta itzel chuka' niquic'axaj tek ntzijoj chi ri Cristo xcom chuwech ri cruz. ¹²Can nrayij c'a chi ye elesan ta el ri winek ri yeyojo ruch'abel ri Dios chiwech.^y

¹³Ruma riyix wach'alal can ya ri Dios ri xixsiq'uin (xixoyon), riche (rixin) chi xixrucol pe chuxe' ri ley.^z Pero ma xixcolotej ta pe riche (rixin) chi niben ri xa ya ri nirayij ka riyix.^a Ma que ta ri'. Riyix xixcolotej pe riche (rixin) chi can titola' iwi' riq'ui ajowabel. ¹⁴Ruma chupan ri ley riche (rixin) ri Moisés, nubij: Can achi'el c'a ri nawajo' ka awi' riyit, can queri' chuka' que'awajo' ri awuc' awach'alal.^b Queri' nubij ri tz'ibatal ca. Y wi naben c'a re nubij re jun tzij re', can xaben yan c'a ronojel ri nubij chupan ri ley ri'. ¹⁵Ma tic'ux ta iwi' y ma titij ta iwi' chi'ijujunal, xa tibana' cuenta iwi' riche (rixin) chi ma yixq'uis ta ka.

Tiya' k'ij chare ri Lok'olaj Espíritu chi ya Riya' ri nuc'uan iwuche (iwixin) y ma tiben ta ri nirayij riyix

¹⁶Y nbij c'a chuka' chiwe: Tiya' k'ij chi ya ri Lok'olaj Espíritu ri nuc'uan iwuche (iwixin), y ma tiben ta ri xa iraybel ka riyix.^c ¹⁷Ruma ri raybel riche (rixin) ri ch'aculaj ma nika ta chuwech ri Lok'olaj Espíritu, y ri raybel riche (rixin) ri Lok'olaj Espíritu ma nika ta chuwech ri ch'aculaj. Chi ye ca'i' man c'a xtiquic'uj ta qui'.^d Y rumari' ma yixcowin ta niben ri niwajo' chi niben. ¹⁸Pero wi can ya ri Lok'olaj Espíritu ri nuc'uan iwuche (iwixin) chupan ri ic'aslen, nik'alajin chi ma chuxe' ta chic rutzij ri ley riche (rixin) ri Moisés yixc'o wi.

¹⁹Y can yek'alajin wi c'a ri banobel ri xa ruraybel ri ch'aculaj,^e ruma xa ruyon achi'el re': Ri ixok ri c'o rachijil y nuc'om ruwech jun chic achi y ri

^f Col. 3.11. ^u Ga. 3.1. ^v Ga. 1.6; 5.13. ^w 1 Co. 5.6. ^x Ga. 1.7. ^y Ga. 1.8, 9. ^z Ga. 5.1.

^a 1 P. 2.16. ^b Lv. 19.18; Ro. 13.9. ^c Ro. 6.12. ^d Ro. 7.15, 23. ^e 1 Co. 3.3.

achi ri c'o rixjayil y nucanoj jun chic ixok. Ri winek ri niquicanoj qui' riche (rixin) chi yemacun y xa ma quic'ulaj ta qui'. Ri winek ri can sibilaj c'a etzelal niquben y niquben mac ri sibilaj q'uixbel. ²⁰Chuka' ri niquiyala' quik'ij dios ri xa ye banon cuma winek. Ri yebano itz. Ri yec'ulu'an qui'. Ri yebano oyowal. Ri itzel niquina' chique ri nic'aj chic ri utz yec'o. Ri nipe coyowal chanin. Ri nicajo' chi xaxu (xaxe wi) ta riye' ri c'o utz niquic'om ca chare ronojel cosas. Ri niquijachala' qui' ruma ma junan ta niquich'ob. Ri nika chiquiwech ri ch'abel ri xa ma ye kitzij ta. ²¹Ri itzel niquina' chique ri nic'aj chic ri utz yec'o. Ri yecamisan. Ri yek'aber. Ri yebano ma utzilaj tak nimak'ij ta. Y ri yequibanala' chuka' nic'aj chic quiwech etzelal achi'el ri queri'. Y can nbin chic c'a chiwe jun bey, y ncamuluj rubixic chiwe, chi ri winek ri yebano etzelal achi'el ri queri', ma xque'oc ta c'a pa rajawaren ri Dios.^f

²²Yac'a wi can niya' k'ij chi ya ri Lok'olaj Espiritu ri nuc'uan iwuche (iwixin), ri ic'aslen can niwachin^g jabel. Y xtic'oje' pa tak iwánima ri ajowabel, ri quicoten, ri uxlanibel c'u'x, ri coch'oníc, ri utzilaj na'oj, ri raybel chi nibanala' utzil, ri cukbel c'u'x, ²³ri c'aslen ch'uch'uj, y ri nik'il iwi' chubanic ri mac. Y wi jun c'aslen queri' ri nic'uj, ri ley majun xtuben ta chiwe.^h ²⁴Y konojel c'a ri yoj riche (rixin) chic ri Cristo, achi'el ta xa can xojbajix riq'ui Riya' chuwech ri cruz, riche (rixin) chi riyoj xekaya' ca ri itzel tak raybel.ⁱ ²⁵Ruma chi can ya c'a ri Lok'olaj Espiritu ri yayon ri c'ac'ac' kac'aslen, rumari' can tikaya' c'a k'ij chi ya Riya' ri nuc'uan kiche (kixin).

²⁶Man c'a tikanimirisaj ta ki'^j ma tikayacala' ta koyowal chikachibil ki'. Ni man c'a chuka' itzel ta tikana' chique nic'aj chic ri utz yec'o.

6 ¹Wach'alal, nbij c'a chiwe riyix ri can ic'uan jun c'aslen achi'el ri nrajo' ri Lok'olaj Espiritu: Wi c'o c'a jun kach'alal ri nika pa mac, riq'ui c'a ch'uch'ujil tibeyaca' pe,^k riche (rixin) chi queri' nitzolij chic pe ruc'u'x riq'ui ri Dios. Y can tibana' c'a cuenta iwi' riche (rixin) chi ma yixtzak ta chuka' riyix. ²Y wi c'o ri nikac'ulwachij, y can nikana' c'a chi achi'el jun ejka'n ri nika chikij, can tikatola' c'a ki' chuc'uaxic ri ejka'n ri'. Y riq'ui ri', can nikaben wi c'a ri nubij ri ley riche (rixin) ri Cristo. ³Ruma wi c'o c'a jun ri nuna' ka ri' chi can c'o ruk'ij, y xa majun achique ta ruk'ij c'o, xa ruyon c'a riya' nuk'ol ka ri'.^l ⁴Chikajujunal tikatzu' ka ki'^m riq'ui ri yekabanala'. Ruma wi can utz ri yekabanala', can ruc'amon c'a chi niquicot ri kánima riq'ui ri yekabanala'. Y ma nic'atzin ta chi nikatzu' ri yerubanala' jun chic kach'alal. ⁵Ruma can chikajujunal c'o c'a chi nbekak'alajsaj na chuwech ri Dios ri xekabanala'.ⁿ

⁶Y riyix ri yixtijox chare ri ruch'abel ri Dios, que'ito' c'a ri yec'utu ri ruch'abel ri Dios chiwech.^o Que'ito' c'a riq'ui ronojel ri utzil ri yixcowin chi niben chique riche (rixin) chi queri' junan c'o utzil nic'ul.

⁷Man c'a tik'ol ka iwi' iyon riyix.^p Ruma ri Dios majun xtik'olo ta riche (rixin).^q Ruma xabachique nutic ka ri winek, can yari' chuka' xtuben

^f Ap. 22.15. ^g Jn. 15.2, 5. ^h 1 Ti. 1.9. ⁱ Col. 3.9. ^j Fil. 2.3. ^k Stg. 5.19, 20. ^l 1 Co. 8.2. ^m 2 Co. 13.5. ⁿ Ro. 14.12. ^o 1 Co. 9.14. ^p 1 Co. 6.9. ^q Job 13.9.

cosechar. ⁸Rumari', wi xa ya ri itzel tak karaybel ri xquekabanala', xa jun c'aslen riche (rixin) camic ri xtikac'ul. Yac'a wi nikac'uaj ri c'aslen ri nrajo' ri Lok'olaj Espiritu, xtikac'ul c'a ri c'aslen riche (rixin) xtibe k'ij xtibe sek. ⁹Rumac'ari' ma kojcos ta chi nikaben utzil.' Ruma wi ma xkojtane' ta c'a chi nikaben utzil, xtafon c'a ri k'ij tek xtikac'ul rajel ruq'uexel. ¹⁰Y rumac'ari', tek nikatzt'et xabachique winek ri nic'atzin ruto'ic, wi yojcowin, can tikato' c'a. Pero ri más nic'atzin chi yekato', ye ri can kach'alal chic, ri junan chic kaniman ri Jesucristo quiq'ui.

Ri Pablo xaxu (xaxe) ri Cristo ri xcom chuwech cruz ri nuya' ruk'ij

¹¹Re wuj re', can yin c'a riyin ri yitz'iban el.^s Y titz'eta', can riq'ui c'a nima'k tak letras nben wi el. ¹²Y quinojel c'a ri yebin chi tiban ri circuncisión chiwe, niqubij queri' xaxu (xaxe wi) ruma nicajo' chi yetzt'et y yenimex chi can niqubiben wi ri nubij chupan ri ley riche (rixin) ri Moisés. Y ma nicajo' ta c'a niquitzijoj chi ri colotajic xbanatej xaxu (xaxe wi) ruma chi xcom ri Jesucristo chuwech cruz, ruma riye' ma nicajo' ta niqwik'axaj tijo pokonal pa quik'a' ri winek. ¹³Ruma ri yebin chiwe chi tiban ri circuncisión chiwe, riye' can banon wi ri circuncisión chique. Pero ma riq'ui wi ri' riye' xa ma niqubiben ta ronojel ri nubij chupan ri ley riche (rixin) ri Moisés. Riye' niqubij chi tiban ri circuncisión chiwe, pero xaxu (xaxe wi) nicajo' chi ninimaj quitzij riche (rixin) chi queri' nic'oje' quik'ij. ¹⁴Yac'a riyin ma ncanoj ta nuk'ij achi'el ri niqubiben riye'. Riyin xa can xu (xe) wi ri Kajaf Jesucristo ri xcom chuwech cruz ri nya' ruk'ij, y ya c'a chuka' Riya' ri banayon chuwe chi achi'el xa xicom yan chiquiwech ri na'oj ri xa riche (rixin) re ruwach'ulef. Y ronojel ri na'oj riche (rixin) re ruwach'ulef, ri' xecom yan chinuwech riyin. ¹⁵Ruma riyoj ri xa jun chic kabanon riq'ui ri Cristo, majun c'a nuben wi banon ri circuncisión chake o ma banon ta. Ri nic'atzin, ya ri tikac'uaj ri c'ac'ac' kac'aslen.^t ¹⁶Quinojel c'a ri niqwic'uaj jun c'aslen achi'el nubij re ch'abel re', xtic'oje' ta c'a uxlanibel c'u'x quiq'ui. Y can xtijoyowex ta c'a chuka' quiwech ruma ri Dios. Y que chuka' ri' ri kitzij israelitas^u ri can ye rutinamit wi ri Dios.

¹⁷Y re xtibe apo, majun chic c'a tiban ch'abel chuwij. Ruma riyin can yec'o wi retal ri socotajic ri ye ruc'uan ri nuch'acul ruma ri tijo pokonal ri xink'axaj;^v y ronojel re' niqwic'ut chi can yin jun chique ri ye rusamajel ri Ajaf Jesús.

Ri ruq'uisbel tak ch'abel chare re wuj re'

¹⁸Wach'alal, ri rutzil ri Kajaf Jesucristo xtic'oje' ta c'a pa tak iwánima chi'iwonojel. Amén.

^r 2 Ts. 3.13. ^s 1 Co. 16.21. ^t 2 Co. 5.17; Ef. 2.10; 4.24. ^u Sal. 73.1; Ga. 3.7-9. ^v 2 Co. 1.5.